

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Legii pentru modificare unor acte normative
(optimizarea mecanismelor de protecție a victimelor violenței în familie și de monitorizare electronică a agresorilor familiari)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Legii pentru modificare unor acte normative <i>(optimizarea mecanismelor de protecție a victimelor violenței în familie și de monitorizare electronică a agresorilor familiari)</i> a fost elaborat de către Ministerul Justiției.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Elaborarea proiectului de act normativ este determinată de necesitatea remedierii unor deficiențe și lacune de reglementare identificate în funcționarea mecanismelor juridice și instituționale de protecție a victimelor violenței în familie, precum și în asigurarea continuității și eficienței monitorizării electronice a agresorilor familiari, în special în situațiile în care persoana supusă monitorizării electronice traversează frontiera de stat. Sursa nemijlocită a proiectului o constituie analiza cadrului normativ existent și a practicii de aplicare a acestuia, care au evidențiat necesitatea intervenției legislative în vederea înlăturării unor deficiențe de reglementare și a consolidării mecanismelor de cooperare și coordonare interinstituțională în procesul de aplicare și executare a măsurilor de protecție. Deficiențele constatate sunt de natură să afecteze caracterul efectiv și continuu al măsurilor de protecție și al monitorizării electronice, iar lipsa unor mecanisme juridice clare și funcționale de monitorizare și intervenție, inclusiv în cazul traversării frontierei de stat de către persoana monitorizată, poate genera un risc iminent pentru viața, integritatea fizică și securitatea victimei. În consecință, se impune completarea cadrului normativ prin instituirea unor soluții juridice care să permită menținerea protecției victimei și după părăsirea teritoriului Republicii Moldova de către agresor, inclusiv prin reglementarea dării în consemn la frontiera de stat și a procedurii de informare și cooperare dintre Poliția de Frontieră și organul de probațiune. Totodată, proiectul urmărește perfecționarea cadrului normativ aplicabil măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie, inclusiv prin corelarea acestora cu monitorizarea electronică și cu măsurile de răspundere juridică pentru nerespectarea obligațiilor stabilite. Intervențiile propuse sunt orientate spre asigurarea aplicării efective a măsurilor dispuse, facilitarea unei reacții coordonate a autorităților competente și diminuarea riscurilor la adresa vieții, integrității fizice și securității victimelor.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Violența în familie și violența împotriva femeilor reprezintă fenomene sociale grave, care aduc atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, demnității umane, integrității fizice și psihice, precum și securității victimei și a membrilor familiei acesteia. Caracterul repetitiv și, în anumite situații, progresiv al actelor de violență

determină necesitatea existenței unor mecanisme juridice și instituționale capabile să asigure nu doar intervenția autorităților în momentul producerii actului de violență, ci și prevenirea repetării acestuia și protecția efectivă și continuă a victimei.

Prevenirea și combaterea violenței în familie constituie o componentă importantă a politicii statului în domeniul protecției drepturilor omului și al asigurării securității persoanei. În acest scop, Republica Moldova a instituit, prin Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, un cadru juridic și instituțional destinat prevenirii și combaterii fenomenului, protecției victimelor și responsabilizării agresorilor. Cadrul normativ existent a fost completat și consolidat prin instituirea unor măsuri de protecție și a mecanismului de monitorizare electronică a persoanelor față de care acestea sunt aplicate.

Astfel, mecanismul național de protecție funcționează, în prezent, pe două paliere principale:

- **ordinul de restricție de urgență**, destinat înlăturării imediate a unui pericol pentru victimă, și

- **ordonanța de protecție**, prin care instanța de judecată poate dispune, pentru o perioadă determinată, măsuri de protecție față de agresor.

În condițiile legii, măsurile de protecție sub forma de obligare de a părăsi temporar locuința comună sau de a sta departe de locuința victimei, obligarea de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce ar asigura securitatea victimei, excluzând orice contact vizual cu ea sau cu copiii acesteia, interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea și interzicerea să se apropie de anumite locuri: locul de muncă al victimei, locul de studii al copiilor, alte locuri determinate pe care persoana protejată le frecventează, sunt aplicate în mod obligatoriu cu monitorizare electronică (art. 278⁷ alin. (2)¹ din Codul de procedură civilă (CPC), art. 215¹ alin. (3)¹ din Codul de procedură penală (CPP), art. 15 alin. (1)¹ din Legea 45/2007).

Totodată, aceste măsuri de protecție pot fi aplicate atât în cadrul unui proces penal, în cazul în care se constată existența unui risc ca victima violenței în familie sau victima unei infracțiuni cu caracter sexual să fie supusă unor acte de violență ori altor acțiuni ilegale, cât și în cadrul procedurii civile, în condițiile prevăzute de lege.

Cu toate acestea, analiza cadrului normativ și a practicii de aplicare evidențiază necesitatea perfecționării mecanismelor existente, în special în vederea asigurării continuității și eficienței monitorizării electronice pe întreaga perioadă de aplicare a măsurilor de protecție. Această necesitate este deosebit de relevantă în cazul traversării frontierei de stat de către persoana supusă monitorizării electronice, întrucât aplicarea monitorizării nu limitează dreptul acesteia la libera circulație și, implicit, dreptul de a părăsi și de a reveni în Republica Moldova, garantat de art. 27 din Constituție.

În acest context, se impune instituirea unui mecanism care să permită identificarea persoanei în cadrul controlului trecerii frontierei de stat și informarea autorităților competente, în vederea asigurării continuității măsurilor de protecție și a monitorizării electronice, precum și a stabilirii locului aflării persoanei monitorizate, în scopul asigurării protecției victimei.

Monitorizarea electronică constituie un instrument de supraveghere și control în cadrul exercitării atribuțiilor organului de probațiune și nu reprezintă, prin ea însăși, o pedeapsă sau o măsură de restrângere a libertății de circulație. În cazul măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie, aceasta urmărește asigurarea respectării obligațiilor și restricțiilor impuse persoanei monitorizate, sporirea eficienței supravegherii exercitate de organul de probațiune și facilitarea intervenției prompte a autorităților competente în cazul încălcării acestora.

Astfel, pentru a asigura continuitatea și efectivitatea măsurilor de protecție, precum și siguranța victimei în situația în care agresorul părăsește teritoriul Republicii Moldova, se impune corelarea mecanismului de monitorizare electronică cu procedurile de control la trecerea frontierei de stat, prin instituirea mecanismului de *dare în consemn la frontiera* de stat a persoanei supuse monitorizării electronice.

Darea în consemn nu are ca scop restrângerea dreptului la libera circulație și nu constituie o interdicție de a părăsi teritoriul Republicii Moldova. În sensul celor expuse, este relevantă opinia Curții Constituționale expusă în Decizia nr. 122 din 13.09.2022 notând că, *în rezultatul efectuării controlului la trecerea frontierei de stat a persoanelor, a mijloacelor de transport sau a documentelor date în consemn, trebuie să fie luate măsurile impuse de situația care a generat instituirea consemnului la frontieră.*

Prin urmare, instituirea consemnului în privința persoanelor față de care au fost dispuse măsurile prevăzute la art. 15 alin. (2) lit. a)–d) din Legea nr. 45/2007, art. 215¹ alin. (3) lit. a)–d) din Codul de procedură penală și art. 278⁷ alin. (2) lit. a)–d) din Codul de procedură civilă va permite identificarea acestora în cadrul controlului la trecerea frontierei și informarea operativă a organului de probațiune, în vederea asigurării executării corespunzătoare a măsurilor de protecție și a monitorizării electronice.

Totodată, având în vedere că prevederile în vigoare nu prevăd un mecanism care să reglementeze expres procedura de executare a măsurilor de protecție la părăsirea teritoriului Republicii Moldova, proiectul propune instituirea unei soluții juridice clare care să permită menținerea măsurilor de protecție pe durata traversării frontierei de stat, cu adaptarea modalității tehnice de realizare a monitorizării electronice. Astfel, la ieșirea din țară a persoanei supuse monitorizării electronice, echipamentul de monitorizare urmează a fi demontat de către organul de probațiune, iar la revenirea acesteia pe teritoriul Republicii Moldova, echipamentul urmează a fi reinstalat și reactivat.

Un alt aspect care necesită reglementare distinctă îl constituie ***consolidarea răspunderii pentru încălcarea ordinului de restricție de urgență***. Cadrul normativ actual instituie răspunderea contravențională pentru neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea cerințelor stabilite prin ordinul de restricție de urgență. În același timp, art. 320¹ din Codul penal reglementează, în forma actuală, răspunderea penală pentru neexecutarea măsurilor stabilite prin ordonanța de protecție.

Necesitatea consolidării mecanismului de răspundere pentru încălcarea ordinului de restricție de urgență este confirmată și de datele statistice privind aplicarea acestui instrument de protecție.

Potrivit informațiilor prezentate de Inspectoratul General al Poliției, în primele 8 luni ale anului 2026 au fost emise **4766 de ordine de restricție de urgență**, iar în legătură cu încălcarea acestora au fost întocmite **787 de procese-verbale cu privire la**

contravenție. Instanțele de judecată au emis **817 ordonanțe de protecție**, dintre care 692 sunt monitorizate electronic, iar în urma încălcării prevederilor ordonanțelor de protecție au fost pornite **400 de cauze penale**.

Totodată, potrivit datelor raportate de Poliție pentru perioada 31 august – 7 septembrie 2026, au fost emise 109 ordine de restricție de urgență, fiind întocmite 22 de procese-verbale cu privire la încălcarea acestora. În aceeași perioadă, au fost emise 24 de ordonanțe de protecție și înregistrate 6 cazuri de încălcare a acestora.

Deci, în perioada **31 august – 7 septembrie 2026**, rata cazurilor de încălcare a ordinelor de restricție de urgență a constituit **aproximativ 20,2%**.

Aceste date relevă frecvența încălcării măsurilor dispuse prin ordinele de restricție de urgență și evidențiază necesitatea asigurării unui mecanism sancționator eficient pentru situațiile în care aplicarea răspunderii contravenționale nu determină încetarea conduitei ilicite.

Deci, pentru a descuraja încălcările ordinului de restricție de urgență pe de o parte, și pentru a spori măsurile de protecție a victimei, proiectul propune instituirea unui mecanism de răspuns gradual la persistența conduitei ilicite, în care aplicarea anterioară a sancțiunii contravenționale constituie un element relevant pentru atragerea unei forme mai severe de răspundere în cazul unei încălcări ulterioare. Or, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat în Hotărârea nr. 13 din 11.06.2013 că „78. Curtea Europeană a specificat că articolul 4 din Protocolul nr. 7 la Convenția europeană **interzice sancționarea repetată a aceleiași persoane pentru același comportament și nu exclude sancționarea succesivă, întemeiată pe comportamente manifestate la diverse reprize, chiar dacă acestea prezintă în substanță un caracter similar sau identic** (decizia *Smolickis s. Letonia* și decizia *Raninen vs. Finlanda*, din 7 martie 1996).”.

Totodată, soluția propusă are în vedere respectarea principiului non bis in idem, întrucât forma mai severă de răspundere urmează să vizeze exclusiv o faptă nouă, distinctă și săvârșită ulterior aplicării sancțiunii contravenționale, fără reevaluarea sau sancționarea penală a faptei pentru care persoana a fost deja sancționată. O asemenea abordare permite corelarea severității răspunsului sancționator cu persistența conduitei ilicite și consolidează funcția preventivă și de protecție a ordinului de restricție de urgență.

Un alt aspect care necesită reglementare vizează **informarea victimei** cu privire la situațiile în care echipamentul de monitorizare electronică este deteriorat, pierdut sau prezintă deficiențe tehnice de natură să afecteze ori să compromită funcționarea sistemului de monitorizare.

Analiza cadrului normativ în vigoare relevă lipsa unei obligații exprese a organului de probațiune de a informa victima despre survenirea unor asemenea situații. Această lacună urmează a fi înlăturată în vederea asigurării accesului victimei la informații relevante pentru evaluarea situației de risc și pentru adoptarea, în timp util, a măsurilor necesare pentru protejarea propriei securități și evitarea contactului cu agresorul.

În același context, pentru asigurarea caracterului efectiv al măsurilor de protecție în situația traversării frontierei de stat, proiectul urmărește instituirea obligației organului de probațiune de a informa imediat victima despre traversarea frontierei de stat de către

agresor. Informarea victimei cu privire la acest fapt este necesară în vederea asigurării accesului acesteia la informații relevante pentru securitatea sa și pentru adaptarea, după caz, a măsurilor de precauție în funcție de situația concretă.

O altă problemă identificată în practica de aplicare a măsurilor de protecție vizează situațiile în care instanța de judecată dispune obligarea agresorului de a părăsi temporar locuința comună. În asemenea cazuri, în lipsa unei alte locuințe disponibile sau a unor alternative adecvate de cazare, agresorul poate rămâne fără un spațiu locativ în care să se stabilească pe durata aplicării măsurii de protecție. O asemenea situație poate favoriza nerespectarea măsurii dispuse de instanță, inclusiv prin revenirea agresorului în locuința comună, și poate diminua, în consecință, eficiența mecanismului de protecție instituit în beneficiul victimei.

În acest context, se impune *instituirea obligației instanței de judecată* ca, la examinarea cererii sau demersului privind aplicarea măsurilor de protecție, *să verifice*, în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei, *dacă rămânerea victimei* și, după caz, a copiilor acesteia *în locuința comună nu prezintă un risc* pentru viața, integritatea fizică ori sănătatea acestora. În cazul constatării unui asemenea risc, instanța urmează să poată dispune, cu acordul victimei, plasarea acesteia și/sau a copiilor săi într-un centru de asistență și protecție destinat victimelor violenței în familie și copiilor acestora, în condițiile prevăzute de lege.

Instituirea acestei obligații urmărește asigurarea unei abordări individualizate a măsurilor de protecție, astfel încât îndepărtarea agresorului din locuința comună să fie însoțită, atunci când circumstanțele cauzei o impun, de identificarea unei soluții adecvate pentru protejarea efectivă a victimei și a copiilor acesteia și pentru prevenirea riscului de reiterare a actelor de violență.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Obiectivul general al proiectului constă în consolidarea mecanismelor juridice și instituționale de protecție a victimelor violenței în familie și de monitorizare electronică a agresorilor familiari, în vederea asigurării unei protecții efective și continue a victimelor, prevenirii încălcării măsurilor de protecție și facilitării intervenției prompte a autorităților competente.

În vederea realizării obiectivului general, proiectul urmărește:

- **asigurarea eficacității monitorizării electronice a agresorilor familiari**, inclusiv în situația traversării frontierei de stat, prin instituirea unui mecanism de identificare și informare reciprocă dintre organul de probațiune și Poliția de Frontieră;
- **instituirea dării în consemn la frontiera de stat** a persoanei față de care sunt aplicate măsuri de protecție și monitorizare electronică, pentru o perioadă care nu poate depăși durata măsurilor de protecție, fără a constitui o interdicție de a părăsi sau de a intra în Republica Moldova;
- **reglementarea procedurii de cooperare interinstituțională la traversarea frontierei de stat**, prin stabilirea obligațiilor Poliției de Frontieră și ale organului de probațiune privind informarea reciprocă, precum și demontarea, montarea și activarea echipamentului de monitorizare electronică;
- **consolidarea mecanismelor de informare a victimei**, prin asigurarea transmiterii informațiilor relevante privind ieșirea și intrarea în țară a agresorului

monitorizat, precum și privind incidentele care afectează funcționarea echipamentului de monitorizare electronică;

- **consolidarea răspunderii pentru încălcarea măsurilor de protecție și a ordinului de restricție de urgență**, prin revizuirea art. 320¹ din Codul penal și instituirea unei răspunderi penale diferențiate în funcție de gravitatea conduitei și de caracterul repetitive al încălcării;

- **consolidarea protecției victimelor în cadrul procedurilor judiciare**, prin instituirea obligației instanței de a evalua riscul pentru victimă în cazul rămânerii acesteia în locuința comună și, cu consimțământul victimei, de a dispune plasarea acesteia și a copiilor în centre de asistență și protecție;

- **consolidarea cooperării și schimbului de informații între autoritățile competente**, în vederea asigurării unei intervenții prompte și coordonate în situațiile de încălcare a măsurilor de protecție sau de apariție a unor riscuri pentru victimă.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

I. Articolul 320¹ din Codul penal se propune a fi expus în redacție nouă, în vederea instituirii unei răspunderi penale diferențiate, în funcție de gradul de pericol social al faptei. Astfel, alin. (1) va incrimina neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea măsurilor stabilite prin ordinul de restricție de urgență, săvârșită după aplicarea sancțiunii contravenționale, pentru care se propune stabilirea pedepsei cu muncă neremunerată în folosul comunității sau cu închisoare de până la 2 ani.

Totodată, având în vedere caracterul mai grav al acestei conduite și necesitatea asigurării unei protecții efective a victimelor violenței în familie, alin. (2) va menține incriminarea neexecutării intenționate sau eschivării de la executarea măsurilor de protecție, inclusiv de monitorizarea electronică, prevăzută în prezent la alineatul unic al art. 320¹.

II. Articolul 215¹ din Codul de procedură penală se propune a fi completat cu un nou alineat (3²), prin care se instituie obligativitatea dării în consemn a persoanei în privința căreia au fost aplicate sau prelungite măsurile de protecție prevăzute la alin. (3) lit. a)–d).

Totodată, norma propusă stabilește limita temporală a consemnului, prevăzând că durata acestuia nu poate depăși durata măsurilor de protecție aplicate sau prelungite. Stabilirea acestei limite este în concordanță cu poziția Curții Constituționale „22. Astfel, Curtea notează că instituirea consemnelor la frontieră sunt necesare pentru punerea în aplicare a altor situații prevăzute de lege, așa cum prevede noțiunea reglementată de articolul 3 din Legea cu privire la frontiera de stat (e.g. asigurarea executării măsurilor preventive sau a măsurilor de constrângere). Din acest motiv, **un consemn la frontieră nu poate institui mai multe restricții și nici nu poate depăși limitele temporale ale măsurii care a dictat instituirea consemnului.**” (DCC nr. 122 din 13.09.2022).

Nu în ultimul rând, acest alineat face trimitere la dispozițiile art. 177 alin. (2²) din CPP care stabilește elementele ce urmează a fi cuprinse în consemn.

Un alt alineat cu care se propune completarea art. 215¹ este **alineatul (3³)**. Norma propusă instituie obligația instanței de judecată ca, la examinarea demersului privind aplicarea măsurilor de protecție, să verifice dacă rămânerea victimei în locuința comună

prezintă un risc pentru securitatea acesteia. În cazul constatării existenței unui asemenea risc, instanța va putea dispune, **cu acordul victimei**, plasarea acesteia și, după caz, a copiilor săi într-un centru de asistență și protecție. O asemenea măsură este justificată prin necesitatea asigurării unui mediu sigur pentru victimă, centrele respective oferind, în condițiile art. 10 alin. (2) din Legea nr. 45/2007, servicii specializate de sprijin, inclusiv servicii de adăpost (plasament).

Completarea propusă la **alineatul (5)** este necesară pentru asigurarea temeiului juridic în baza căruia Poliția de Frontieră poate institui consemnul la frontieră. În acest sens, instituirea consemnului presupune existența unui act de dispoziție emis de instanța de judecată, aspect care rezultă din definiția noțiunii de „consemn la frontieră” prevăzută la art. 2 din Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova. Din aceste considerente, se impune instituirea obligației de transmitere imediată către Poliția de Frontieră a copiei încheierii judecătorești, în vederea asigurării executării corespunzătoare a măsurii consemnului.

III. Modificările și completările propuse pentru articolul 278⁷ din Codul de procedură civilă au la bază aceleași considerente expuse în cazul intervențiilor legislative propuse pentru art. 215¹ din Codul de procedură penală.

Astfel, **alineatul (2¹)** se propune a fi completat cu sintagma „și cu darea în consemn”, pentru a stabili în mod expres că aplicarea măsurilor de protecție prevăzute la alin. (2) lit. a)–d) se dispune în mod obligatoriu concomitent cu instituirea monitorizării electronice și a dării în consemn a agresorului.

În ceea ce privește **noul alineat (2⁴)** și completările propuse pentru **alineatul (4)**, acestea urmează a fi analizate prin prisma acelorași considerente expuse în partea referitoare la modificările și completările propuse pentru art. 215¹ din Codul de procedură penală, inclusiv în ceea ce privește mecanismul de transmitere și executare a măsurii dării în consemn.

Alineatul (4¹) este destinat reglementării exprese a duratei consemnului, în concordanță cu constatările Curții Constituționale menționate supra. Totodată, norma stabilește cazurile în care consemnul încetează, și anume la expirarea termenului pentru care acesta a fost instituit, în cazul în care măsura de protecție nu a fost prelungită, precum și în cazul revocării măsurii de protecție în condițiile legii, în special în temeiul art. 278⁸ din Codul de procedură civilă.

IV. Modificările la Legea 45/2007:

Ținând cont de scopul proiectului și de faptul că Poliția de Frontieră este autoritatea abilitată cu instituirea consemnului la frontieră, potrivit legislației în vigoare, se impune completarea **art. 7** din Legea nr. 45/2007, care reglementează autoritățile și instituțiile cu funcții de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, prin includerea Poliției de Frontieră în lista autorităților și instituțiilor respective, în considerarea rolului care îi revine în acest domeniu.

Articolul 8 se propune a fi completat cu alineatul (6¹) pentru a reglementa expres atribuțiile Poliției de Frontieră în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie.

Articolul 11 care reglementează dreptul la protecție a victimei, se propune a fi completat cu **alineatele (3¹) și (3²)**, prin care se instituie garanții suplimentare pentru victimă, respectiv dreptul acesteia de a fi informată cu privire la pierderea semnalului de monitorizare, deteriorarea sau pierderea dispozitivului electronic ori despre orice altă situație care poate prezenta un risc pentru securitatea sa, precum și dreptul de a fi informată cu privire la traversarea de către agresor a frontierei de stat, atât în direcția ieșirii din Republica Moldova, cât și în direcția intrării în Republica Moldova.

Exercitarea și respectarea acestor drepturi ale victimei urmează a fi asigurate de către organul de probațiune. Aceste prevederi constituie mecanisme suplimentare de protecție, menite să permită victimei să reacționeze prompt și proporțional la modificările nivelului de risc.

V. Modificările la Legea nr. 8/2008 cu privire la probațiune:

Legea nr. 8/2008 constituie obiectul intervențiilor legislative propuse prin prezentul proiect, prin următoarele modificări.

Articolul 4, care reglementează drepturile și obligațiile subiecților probațiunii, urmează a fi completat cu un **nou alineat (4)**, prin care se instituie obligația agresorilor familiari în privința cărora au fost emise ordonanțe de protecție de a depune, în prealabil, la organul de probațiune o declarație prin care să își exprime intenția de a părăsi teritoriul Republicii Moldova în care să indice în mod obligatoriu punctul de trecere a frontierei de stat și data preconizată ieșirii.

Această completare este necesară în contextul în care instituirea monitorizării electronice ca măsură de protecție nu restrânge dreptul persoanei de a părăsi și de a reveni în Republica Moldova. Astfel, având în vedere că mecanismul propus prin proiect pentru asigurarea continuității și eficienței monitorizării presupune demontarea temporară a echipamentului la ieșirea din țară și reinstalarea și activarea acestuia la intrarea în țară, se impune informarea prealabilă a organului de probațiune, în calitatea sa de autoritate responsabilă de realizarea monitorizării electronice.

Intervențiile legislative propuse pentru **articolele 16 și 23** sunt necesare și corelative soluției juridice instituite prin proiect. Astfel, în vederea asigurării executării efective a măsurilor de protecție, se propune completarea atribuțiilor organului de probațiune cu obligația de a coopera cu Poliția de Frontieră.

În același context, se impune completarea listei atribuțiilor consilierului de probațiune cu atribuții suplimentare în domeniul care face obiectul de reglementare al proiectului. Mai exact, noile atribuții ale consilierului de probațiune vizează: informarea imediată a Poliției de Frontieră cu privire la subiecții prevăzuți la art. 3 lit. g) care au depus declarația privind intenția de a părăsi teritoriul Republicii Moldova; informarea victimei cu privire la dificultățile sau defecțiunile tehnice ale echipamentului de monitorizare; precum și obligația de a se prezenta la punctul de trecere a frontierei corespunzător pentru demontarea echipamentului la ieșirea agresorului din Republica Moldova și pentru reinstalarea și activarea acestuia la intrarea agresorului în Republica Moldova.

VI. Modificarea la art. 318¹ din Codul contravențional, este necesară pentru a asigura delimitarea corespunzătoare între răspunderea contravențională și cea penală pentru neexecutarea sau eschivarea de la executarea măsurilor de protecție a victimei violenței în familie. În condițiile în care fapta prevăzută la art. 318¹ din Codul contravențional își găsește corespondent în norma penală prevăzută la art. 320¹ din Codul penal, este necesară stabilirea expresă a faptului că răspunderea contravențională intervine numai în cazul în care fapta nu întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni.

VII. Articolul 6 alineatul (1) din Legea 283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră urmează a fi completat cu o nouă literă **i)** care să asigure mecanismul de schimb operativ de date dintre Poliția de Frontieră și organul de probațiune, pentru întreprinderea măsurilor legale în privința persoanelor date în consemn și monitorizate electronic.

VIII. Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova, se propune a fi completată cu un **articol nou 29¹** care să reglementeze condițiile specifice de trecere a frontierei de stat de către persoanele în privința cărora sunt instituite consemnul și monitorizarea electronică în calitate de măsuri de protecție.

Așadar, **alin. (1)** reglementează condițiile de trecere a frontierei de stat pe direcția de ieșire. În acest caz, dacă în cadrul efectuării controlului trecerii frontierei de stat pe direcția de ieșire, polițiștii de frontieră constată că în privința persoanei sunt instituite consemn și monitorizare electronică în calitate de măsuri de protecție, informează imediat organul de probațiune despre acest fapt. Persoanelor respective li se autorizează trecerea frontierei de stat după demontarea echipamentului de monitorizare electronică de către organul de probațiune în condițiile stabilite de legislație.

Alineatul (2) reglementează condițiile de trecere a frontierei pe direcția de intrare. Deci, dacă, în cadrul efectuării controlului trecerii frontierei de stat pe direcția de intrare, polițiștii de frontieră constată că în privința persoanei este instituit consemnul în calitate de măsură de protecție, informează imediat organul de probațiune despre prezentarea persoanei la punctul de trecere a frontierei de stat. Persoanelor respective li se autorizează trecerea frontierei de stat după montarea și activarea echipamentului de monitorizare electronică de către organul de probațiune în condițiile stabilite de legislație.

Referitor la termenul de intrare în vigoare, proiectul derogă de la termenul general de o lună prevăzut de art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, stabilind un termen de 3 luni. Această opțiune este determinată de necesitatea obiectivă a acordării unui interval de timp rezonabil pentru informarea și familiarizarea societății dar și a altor subiecți cu prevederile propuse prin prezentul proiect.

Dispozițiile finale sunt corelate cu art. 47 din Legea nr. 100/2017, potrivit căruia în dispozițiile finale se includ obligațiile autorităților responsabile de executarea actului normativ și măsurile necesare punerii lui în aplicare, inclusiv aprobarea actelor subsecvente până la intrarea în vigoare a actului de bază. În acest sens, instituirea mecanismului de schimb de date între Inspectoratul Național de Probațiune și Poliția de

Frontieră, precum și stabilirea modului și termenelor de depunere a declarației scrise privind intenția persoanei de a părăsi teritoriul Republicii Moldova și a procedurii de gestionare a echipamentului de monitorizare electronică la ieșirea din țară și la revenirea în țară constituie măsuri necesare pentru executarea și aplicarea efectivă a prevederilor proiectului și, prin urmare, trebuie să fie menținute în dispozițiile finale.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În vederea realizării obiectivelor urmărite prin proiectul de act normativ, au fost analizate alte opțiuni de intervenție legislativă, inclusiv sub aspectul fezabilității juridice, tehnice și operaționale, al implicațiilor financiare, precum și al capacității acestora de a asigura un nivel efectiv de protecție a victimelor violenței în familie.

O primă opțiune analizată a constat în permiterea traversării frontierei de stat de către persoana supusă monitorizării electronice cu echipamentul de monitorizare instalat asupra sa. Această soluție nu a fost reținută, întrucât menținerea echipamentului de monitorizare în afara teritoriului Republicii Moldova este susceptibilă să afecteze eficiența mecanismului de monitorizare electronică.

În particular, utilizarea echipamentului în afara teritoriului național poate genera alerte nejustificate sau dificultăți de interpretare a alertelor în condițiile utilizării serviciilor de roaming și ale conectării la rețelele de comunicații din alte state. Totodată, aflarea echipamentului în afara teritoriului național reduce posibilitățile autorităților competente de a asigura verificarea și mentenanța acestuia, inclusiv sub aspectul respectării condițiilor tehnice necesare funcționării neîntrerupte, precum asigurarea alimentării cu energie electrică și menținerea conectivității.

De asemenea, traversarea frontierei de stat cu echipamentul de monitorizare implică riscuri suplimentare privind integritatea și funcționalitatea dispozitivului, inclusiv imposibilitatea sau dificultatea intervenției operative în cazul deteriorării, dezactivării ori pierderii acestuia. Aceste circumstanțe pot afecta continuitatea monitorizării și, implicit, capacitatea autorităților de a identifica în timp util situațiile care prezintă un risc pentru victimă.

O asemenea opțiune ar genera și implicații financiare și logistice suplimentare pentru autoritățile responsabile de monitorizarea electronică. În condițiile în care numărul echipamentelor disponibile este limitat, permiterea scoaterii acestora de pe teritoriul Republicii Moldova ar diminua temporar disponibilitatea echipamentelor pentru alte persoane față de care au fost dispuse măsuri de monitorizare electronică. Totodată, această soluție nu poate fi adoptată, ori există riscul imposibilității de recuperare a echipamentului de monitorizare, în situația în care agresorul părăsește Republica Moldova, fără a reveni înapoi. Prin urmare, soluția ar putea conduce la utilizarea ineficientă a resurselor tehnice disponibile și ar putea afecta capacitatea autorităților de a asigura aplicarea monitorizării electronice în alte cauze în care aceasta este necesară.

Totodată, din perspectiva finalității măsurilor de protecție, menținerea echipamentului asupra agresorului după părăsirea teritoriului Republicii Moldova nu oferă un beneficiu de protecție echivalent celui asigurat prin monitorizarea acestuia pe

teritoriul național, întrucât competențele autorităților naționale de intervenție sunt limitate în afara teritoriului statului.

În consecință, opțiunea menținerii echipamentului de monitorizare asupra agresorului la traversarea frontierei de stat nu asigură, în mod proporțional, atingerea obiectivului urmărit de proiect și nu oferă suficiente garanții privind continuitatea și eficiența monitorizării electronice. Din aceste considerente, soluția nu a fost reținută.

În schimb, proiectul optează pentru instituirea unui mecanism care să permită corelarea monitorizării electronice cu controlul deplasării persoanei monitorizate la frontiera de stat, cu respectarea dreptului acesteia de a părăsi teritoriul Republicii Moldova, concomitent cu asigurarea unor proceduri clare privind încetarea temporară a monitorizării la ieșirea din țară și reinstalarea și activarea echipamentului la intrarea în țară.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Adoptarea proiectului de lege va avea impact asupra organului de poliție, organului de probațiune, Poliției de Frontieră, organelor de urmărire penală, instanțelor de judecată și a altor autorități și instituții care vor aplica dispozițiile modificate și completate prin prezentul proiect.

Proiectul nu instituie autorități sau instituții publice noi, nu determină reorganizarea instituțională a autorităților existente, nu modifică sistemul general de competențe al autorităților sus-menționate și nu presupune instituirea unor mecanisme administrative distincte.

Aplicarea dispozițiilor propuse se va realiza în cadrul instituțional existent, potrivit competențelor stabilite de legislația în vigoare, fără reforme structurale sau instituționale.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului de lege poate avea implicații financiare asupra autorităților publice responsabile de aplicarea și executarea măsurilor de protecție și a monitorizării electronice, în special asupra Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Justiției, prin structurile competente ale acestora.

Proiectul nu instituie autorități sau instituții publice noi și nu presupune reorganizarea celor existente, aplicarea prevederilor urmând a fi asigurată în cadrul instituțional existent.

În ceea ce privește echipamentele de monitorizare electronică, proiectul nu instituie, prin el însuși, obligația achiziționării unui număr suplimentar de echipamente, ci reglementează modalitatea de utilizare a celor disponibile, inclusiv prin demontarea acestora la ieșirea din țară și reinstalarea și activarea la revenirea persoanei pe teritoriul Republicii Moldova. Această soluție urmărește, inclusiv, utilizarea eficientă a resurselor tehnice existente.

Prin urmare, implementarea proiectului de lege nu implică cheltuieli suplimentare din bugetul de stat și nu necesită alocarea unor mijloace financiare adiționale pentru autoritățile publice competente.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul de lege nu are impact asupra sectorului privat, întrucât soluțiile propuse vizează în principal autoritățile și instituțiile publice competente în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, precum și persoanele față de care sunt aplicate măsuri de protecție.

Proiectul nu instituie obligații administrative sau costuri de conformare pentru întreprinderile din sectorul privat, indiferent de dimensiunea acestora, domeniul de activitate sau amplasarea teritorială. Totodată, nu sunt instituite taxe, autorizații, proceduri de raportare sau alte cerințe suplimentare pentru desfășurarea activității economice.

4.4. Impactul social

Proiectul de lege va avea un impact social pozitiv, prin consolidarea mecanismelor de protecție a victimelor violenței în familie, creșterea eficienței monitorizării electronice a agresorilor și îmbunătățirea cooperării dintre autoritățile competente. Măsurile propuse urmăresc reducerea riscului de încălcare a măsurilor de protecție, asigurarea unei intervenții prompte și creșterea gradului de siguranță a victimelor.

Impactul direct se va produce asupra victimelor violenței în familie, copiilor expuși violenței, precum și persoanelor față de care sunt aplicate măsuri de protecție și monitorizare electronică. Proiectul este aplicabil tuturor victimelor, indiferent de sex, iar mecanismele instituite nu limitează protecția la femei, chiar dacă acestea sunt afectate în mod disproporționat de anumite forme de violență în familie.

Pe termen scurt, proiectul va contribui la creșterea nivelului de informare și siguranță a victimelor, prin informarea acestora cu privire la traversarea frontierei de stat de către agresor și la situațiile care afectează funcționarea echipamentului de monitorizare electronică. Aceste mecanisme permit victimei să cunoască în timp util modificările situației de risc și, după caz, să adopte măsuri suplimentare de siguranță.

Pe termen mediu, se anticipează consolidarea caracterului efectiv al măsurilor de protecție prin reducerea situațiilor în care monitorizarea electronică devine inefficientă ca urmare a traversării frontierei de stat, precum și prin instituirea unui mecanism mai clar de cooperare între Poliția de Frontieră și organul de probațiune. De asemenea, răspunderea penală diferențiată pentru încălcarea ordinului de restricție de urgență urmărește descurajarea persistenței conduitei ilicite și sporirea caracterului preventiv al răspunsului statului.

Pe termen lung, proiectul poate contribui la reducerea riscului de reiterare a actelor de violență, la creșterea încrederii victimelor în mecanismele de protecție și la consolidarea capacității instituționale de prevenire și gestionare a situațiilor de risc. Instituirea obligației instanței de a evalua riscul menținerii victimei și a copiilor în locuința comună și, cu acordul victimei, posibilitatea plasării acestora într-un centru de asistență și protecție vor permite individualizarea măsurilor de protecție în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei.

Proiectul nu este de natură să producă efecte negative directe asupra ocupării forței de muncă sau asupra nivelului de salarizare. Dimpotrivă, prin creșterea nivelului de siguranță a victimelor, proiectul poate contribui indirect la menținerea participării acestora la viața profesională și la reducerea consecințelor sociale și economice ale violenței în familie.

În ceea ce privește accesul la servicii sociale, proiectul poate genera un efect pozitiv prin consolidarea mecanismului de orientare și accesare a centrelor de asistență și protecție pentru victimele violenței în familie și copiii acestora.

Prin urmare, impactul social al proiectului este preponderent pozitiv, principalele efecte fiind creșterea gradului de siguranță a victimelor, consolidarea accesului la mecanisme de protecție, reducerea riscului de revictimizare și îmbunătățirea capacității autorităților de a interveni prompt și coordonat în situațiile de risc.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Modificările propuse prin prezentul proiect au impact asupra prelucrării datelor cu caracter personal, întrucât aplicarea acestora implică prelucrarea, de către autoritățile și instituțiile competente, a datelor necesare pentru aplicarea, monitorizarea și executarea măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie și a monitorizării electronice a agresorilor familiari.

În acest context, pot fi prelucrate date privind identificarea agresorului și a victimei, date de contact necesare informării, date referitoare la măsurile de protecție aplicate și durata acestora, informații privind instituirea consemnului la frontiera de stat, identificatorii echipamentului de monitorizare electronică, date privind localizarea, deplasarea și respectarea restricțiilor stabilite, precum și informații privind alertele generate de sistem, inclusiv cele referitoare la pierderea semnalului, deteriorarea sau manipularea echipamentului. Totodată, în contextul traversării frontierei de stat, pot fi prelucrate date privind prezentarea persoanei la punctul de trecere a frontierei, direcția traversării, precum și informațiile transmise între Poliția de Frontieră, organul de probațiune și, după caz, victima violenței în familie.

Prelucrarea datelor cu caracter personal se va realiza exclusiv în scopurile și în limitele stabilite de lege, de către autoritățile și instituțiile competente, cu respectarea principiilor și garanțiilor aplicabile în materia protecției datelor cu caracter personal, inclusiv a principiilor legalității, proporționalității, limitării scopului, minimizării datelor și securității prelucrării. Accesul la date și transmiterea acestora vor fi efectuate numai în măsura necesară pentru exercitarea atribuțiilor legale și pentru asigurarea efectivă a protecției victimei.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Prezentul proiect de act normativ nu generează efecte discriminatorii sub aspectul egalității de gen, întrucât măsurile propuse sunt aplicabile tuturor victimelor și agresorilor familiari, indiferent de sex, vârstă sau alte caracteristici personale.

Totodată, domeniul reglementat prezintă o dimensiune de gen relevantă, având în vedere că femeile sunt afectate în mod disproporționat de anumite forme de violență în familie. Această realitate este recunoscută de Convenția de la Istanbul și de legislația națională în domeniu. Cu toate acestea, caracterul disproporționat al expunerii femeilor la anumite forme de violență nu determină limitarea măsurilor de protecție prevăzute de proiect la această categorie de persoane. Mecanismele instituite prin proiect sunt destinate tuturor victimelor violenței în familie, indiferent de sex, în vederea asigurării unei protecții juridice efective și nediscriminatorii.

Prin urmare, proiectul ține cont de dimensiunea de gen a fenomenului violenței în familie, fără a institui un tratament diferențiat nejustificat și fără a restrânge beneficiul

măsurilor de protecție la femei, asigurând protecția tuturor victimelor în condițiile prevăzute de lege.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la compartimentul Transparența decizională, a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect, care poate fi accesat la link. Un anunț similar a fost plasat pe platforma guvernamentală particip.gov.md și poate fi accesat la acest link.
7. Concluziile expertizelor
Se va completa după parcurgerea etapei.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Prezentul proiect de act normativ se încorporează în cadrul normativ existent prin modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002, Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003, Codul de procedură civilă nr. 225/2003, Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, Legea nr. 8/2008 cu privire la probațiune, Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, Legea nr. 283/2011 cu privire la Poliția de Frontieră și Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Pentru punerea în aplicare a legii, până la data intrării acesteia în vigoare, Guvernul va asigura aducerea actelor sale normative în concordanță cu prevederile acesteia, inclusiv prin instituirea mecanismului de schimb de date între Inspectoratul Național de Probațiune și Poliția de Frontieră, precum și prin stabilirea modului și termenelor de depunere a declarației scrise privind intenția persoanei de a părăsi Republica Moldova și a procedurii de gestionare a echipamentului de monitorizare electronică la ieșirea din și revenirea în țară.

Secretar de stat

Mihai GHEORGHIȘ